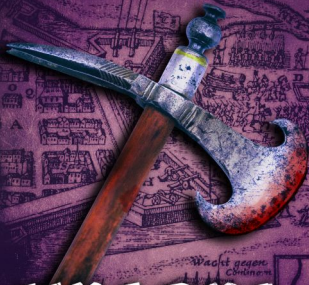

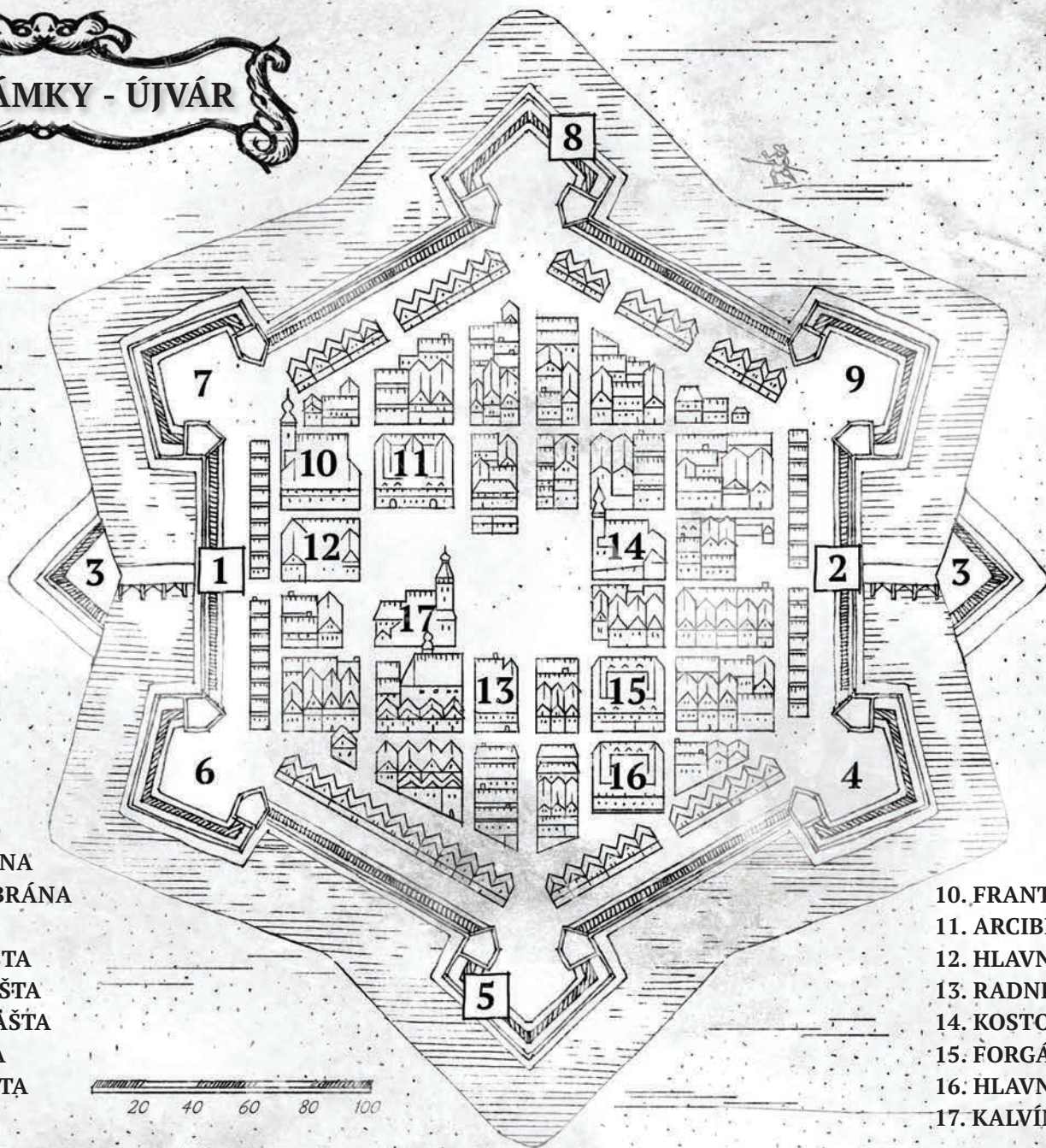
JURAJ ČERVENÁK

HRADBA
ZÁPADU

DOBRODRUŽSTVÁ KAPITÁNA BÁTHORYHO 5

NOVÉ ZÁMKY - ÚJVÁR

1. VIEDENSKÁ BRÁNA
2. OSTRIHOMSKÁ BRÁNA
3. RAVELÍNY
4. FORGÁČOVA BAŠTA
5. ŽEROTÍNOVA BAŠTA
6. FRIDRICHOVA BAŠTA
7. CISÁRSKA BAŠTA
8. ERNESTOVA BAŠTA
9. ČESKÁ BAŠTA

10. FRANTIŠKÁNSKY KLÁŠTOR
11. ARCIBISKUPSKÝ PALÁC
12. HLAVNÉ VELITELSTVO
13. RADNICA
14. KOSTOL SV. VOJTECHA
15. FORGÁČOV PALÁC
16. HLAVNÁ ZBOJNICA
17. KALVÍNSKY KOSTOL

Hradba západu

Č ^{Juraj} ERVENÁK

Hradba západu

DOBRODRUŽSTVÁ
KAPITÁNA BÁTHORYHO

5

slovar

Text © Juraj Červenák 2018
Mapa a ilustrácia © Michal Ivan 2018
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2018

ISBN 978-80-556-3559-0

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Na týchto stránkach vydané je svedectvo o príhodách neuveriteľných, útrapách brozitánskych i skutkoch udatných, ktoré podstúpil a vykonal slovutný rytier a oficer armády Jeho Veličenstva cisára Leopolda I., kapitán Kornélius Báthory.

Predkladáme ctenému čitateľovi dobrodružstvá v krajoch cudzích i domácich, súboje s nepriateľmi pozemskými i pekelnými, hojnosť stretnutí tajomných, zrád mrzkých a ukrutností pohanských. Bokom však nezostanú ani vzplanutia ľúbostné či družnosť mužná, ktorá v nebezpečenstvách nejednému kresťanovi život zachráni.

Toto je zväzok piaty, v ktorom náš hrdina po boku mnohých chrabrých bojovníkov stojí na hradbách slávnej pevnosti a čelí zlobe tureckej. Srdce sa mu chveje obavou nie o život vlastný, ale o osud syna jediného, druha kozáckeho a dámy milovanej, lebo tí kdesi vo vojnu sužovanom kraji stratení zostali. Do hradieb újváarskych búšia besnou silou delá pohanské, no ešte zákernejší nepriateľ lúdi sa zákutiami tvrdze - mocnosti diabolské, prahnúce po možnosti škodiť, vraždiť a celé obliehanie zvrátiť. Čítaj a žasni, ctený čitateľ, ako na chýrečnej Hradbe západu prebehla borba o svet kresťanský a nejeden bohobojný život pod osmanským ostrím vybasol.

Hlava prvá,

*v ktorej sa veští z ocele a zaznie
proroctvo o veľkom ohni. Stepan Voronin
zachytí stopu svojho druba v zbrani.*

Zopár ich zabili, najmä hlupákov, čo sa postavili na odpor. Ostatných rozprášili po lese alebo nahnali do blízkej rieky. Rehotali sa ako pomätení, keď prúd podrazil mladej žene nohy a vyšklbol jej z náručia dieťa, hádam polročné, a ostatní utečenci sa za ním hádzali a pokúšali sa ho chytiť, pričom sami padali do vody, špliechali na všetky strany, zadúšali sa a bedákali o zmilovanie.

Nadarmo. Dieťa zmizlo pod hladinou a viac sa neukázalo. Jazdci na brehu usúdili, že zábava sa skončila, otočili kone a vrátili sa do podupaného tábora, medzi strhnuté stany, narýchlo opustené vozy, rozhádzané handry a skrvavené telá. Zopár úbožiakov sa ešte hýbalo. Robustný surovec menom Černek zoskočil z koňa a z pútka na sedle vytiahol fokoš na dlhom porisku. Tábor dobyli bez jediného výstrelu, nuž načo teraz plytvať guľkami a prachom? S ohavným úšklabkom na perách sa pustil do práce.

Balčar, mladý kolohnát s nakrátko okmášanými vlasmi, si hlasno odchriakol.

„Cigáni! Nech mi nejaká učená kotrba vysvetlí, načo Boh stvoril túto pliahu? Po tvári zeme nechodí iné plemeno, čo by bolo také špinavé, lenivé a zbabelé.“

„A čo Židia?“ namietol zjazvený Rareš a sklonil sa, aby si otreľ čepeľ šable do ovčej hune, z ktorej trčali len ruky a nohy – hlava sa kamsi zakotúlala.

„No hej, Židia,“ pripustil Balčar. „Ďalšia zberba, čo akurát rozvláča choroby a kradne kresťanské deti. Ale tí aspoň nežijú takto nadivoko. Vedia stavať ozajstné domy. Dokonca chrámy! Jeden som videl v Šoproni. Mali pre ten bezbožný brloh meno, ale už mi nezíde na rozum...“

„Synagóga.“

Zvrtli sa za hlasom. Balčar namieril ukazovák na jazdkyňu, ktorá zastavila koňa uprostred tábora.

„To je to slovo.“

Ileana Rónayová, kedysi manželka sedmohradského baróna, dnes veliteľka obávanej žoldnierskej kompánie, mala na sebe mužský odev a výzbroj bohatšiu ako hociktorý z jej poskokov. Spod klobúka so širokou krempou jej na pleciah padali plavé vrkoče. V sivých očiach mala čosi neludské, akoby z dávnych barbarských čias, ale to nebol jediný dôvod, prečo sa pred ňou triasli aj tureckí spojenci a nazývali ju *Kanlı-kurt* – Krvavá vlčica.

Zosadla z koňa, napravila si kožený opasok, ktorý jej spolu so zelenou šerpou ovíjaly štíhly driek, a podišla k ohnisku. Na trojnožke sa hojdal medený kotol so začadeným dnom; nejakým zázrakom sa ho v tej trme-vrme podarilo neprevrhnúť. Parilo sa z neho a vnútri čosi bublalo.

„Trafili sme akurát na hostinu,“ zobrala barónka drevenú varechu a nabrala trochu hnedastej tekutiny s tajomnými kúskami.

„Vezmeš to do úst, pani?“ vystrúhal Balčar grimasu.

„Ty nie si hladný?“ opáčila a pofúkala obsah varechy. Keď takto zošpúlila pery, ne jeden z nich si spomenul, že kedysi patrila k vyhláseným sedmohradským krásaviciam. Kdeže boli tie časy?

„To teda som, pani, ako sirota spod mosta,“ priznal sa Balčar, „ale... sto hromov, je to cigánsky guláš! Čertvie, čo doň nakrájali.“

„Vraj žerú psy,“ povedal Rareš.

Ileana po ňom lupla očami. „A čo? Chceš mi tvrdiť, že si jakživ neokoštoval psa?“

„Nuž...“ prestúpil znalec cigánskych obyčají z nohy na nohu. „Možno aj hej. Ťažký je údel potulného hajdúcha. Keď jedného na cestách prikvačí núdza...“

„Núdzu sme veru zažili,“ zaspomínal Balčar. „A nie raz. Kadečo sme pojedli, pamätáte? Veverice, hady, žaby, slimáky...“

„Fuj, nepripomínaj mi to,“ odkašlal si Rareš. „Najhoršia bola tá polievka z korytnačiek, čo sme nachytali v močiari poniže Košíc.“

„Náhodou, tá mi celkom šmakovala. Počul som, že niekde považujú korytnačí vývar za panské jedlo.“

„Je to pravda,“ potvrdila barónka. „Kto nad ňou ohrňa nos, nezaslúži si ani vareného psa.“

Chlapi sa postupne schádzali k ohnisku a sledovali veliteľku. V napätom tichu najprv vysrkla tekutinu, potom sa zubami zmocnila hnedej hrudky. So sústredeným výrazom požula, prežrela a pokrčila plecami.

„Obyčajná baranina. Stará, ale dopriali jej čas. Cesnak, cibuľa, krúpy. Psy ani potkany necítim.“

Znovu načrela, pofúkala a vychlipla. Neponáhľala sa. Kým jedla, nikto z chlapov sa ku kotlu nepriblížil. Taký bol zákon vlčej svorky – najprv sa nasýti vodca.

Po piatich vrchovatých varechách si Ileana otrela ústa rukávom kabátca a podala drevený nástroj Balčarovi. Chlapi sa dychtivo nahrnuli ku kotlu – mnohí už mali nachystané otlčené plechové hrnčeky a lyžice také zodraté, že sa ich ostrými okrajmi dali šmyknúť krčné tepny. Barónka odstúpila a rozhliadla sa.

Na konci oblúka opísaného pozorným pohľadom sa zarazila a zúžila oči.

V tieni stromov na kraji tábora stál voz. Už na prvý pohľad bol iný ako ostatné – o čosi dlhší, s bočnicami prechádzajúcimi do drevených stien, navrchu nízka lomená strieška. Pripomínal skôr koč.

„Tamto,“ povedala Ileana.

Hoci nezvyšila hlas, chlapi sa k nej obrátili a chlípanie a mľaskanie ustalo.

„Nieкто tam je,“ dodala a vytiahla spoza opaska pištoľ. „V tom okienku na boku sa čosi pohlo.“

„Treba vyduriť vtáčka z húštia,“ povedal Balčar a hodil varechu do poloprázdneho kotla.

„Radšej opatrne,“ ozval sa Rareš znova varovným tónom. „Nevidíte tie čmáranice? Koráliky, amulety? Dajte na mňa, to je cigánske bosoráctvo. Vo voze prebýva vedma alebo strigôň. Nech nás dobrý kresťanský Boh chráni pred pohanskými kúzla-
mi!“

Viacerí chlapi sa prežehnali, Ileana len skrivila ústa. Natiahla kohútik pištole, z prachovnice nasypala malú dávku na panvičku a vykročila k vozu.

„Počkaj, pani,“ sykol Balčar a vytiahol z vybíjaného závesníka na boku šablňu. „Rareš má pravdu – nevieme, čo tam striehne. Nasypme do voza zopár guliek, potom ho prezrieme.“

„Len to nie!“ zháčil sa Rareš. „Ak je tam zlý duch, strelba ho akurát rozžúri. Ani cigánsku bosorku neslobodno zabiť. Padla by na nás kliatba, do roka a do dňa by sme pokapali a ani potom by sme nemali pokoja, z každého z nás by sa stal mulo!“

„Čo je mulo?“ spýtal sa Černek. Kvetovanou šatkou stiahnutou z poslednej mŕtvy si utieral krv z hrotu fokoša.

„Odporný cigánsky démon. Nemŕtvy. Po nociach vstáva z hrobu a obchádza ľudské obydlia. Keď nájde otvorené okno, vlezie dnu a zaútočí na spáča. Živí sa krvou, hlavne panenskou.“

„Ozaj? Namiesto hnitia v hrobe nočné potulky a cicanie panien?“ zamyslel sa Černek. „Dovoľ, pani, pôjdem prvý. Zahluším, čo je vnútri, kliatba-nekliatba.“

Niektorí sa nervózne zachechtali. Ileana len pokrútila hlavou a podišla k zadnej časti voza. Úzky vchod nemal dvierka, zakrýval ho malovaný záves. Namierila naň pištoľ.

„Ty tam! Koniec schovávačky, videla som ťa. Nič na nás ne-skúšaj, inak voz podpálime a čokoľvek z neho vyskočí, poriadne osolíme olovom. Počuješ?!“

„Počujem,“ odvetil ženský hlas, mladistvý, ale s hlbokým no-
sovým prízvukom. „Nič skúšať nebudem. Naše osudy sú dané. Dnes tu nezomrieme. Ani ja, ani ty. Ostatní... to sa uvidí.“

Žoldnieri šmátrali po krížikoch a ochranných talizmanoch. Rareš stískal v dlani malý kožený váčok. Nosil v ňom kosť svätého Imricha, ukradnutú z relikviára rozbitého kostola v Stoličnom Belehrade.

Ileana hlavňou pištole odhrnula plachtu.

Svetlo z bočného okienka zápasilo s prítmím vo voze. Za stolom s čiernym obrusom niekto sedel – havranie vlasy, jagavé oči. Neznáma ukázala barónke prázdne dlane.

„Nemám zbraň. Žiadne triky.“

Ileana zdvihla nohu na kovové stúpadlo pod dverkami a rázne vhupla do voza. Nízky strop ju prinútil zohnúť sa, čo ju podráždilo – akoby sa Cigánke za stolíkom klaňala. Rýchlo pohľadom prečesala priestor. Truhlica, zo tri súdky, kadejaké haraburdy, na šnúrach rozvešané zväzky sušených bylín. Nikto okrem tajomnej ženy sa tam neskrýval.

„Čo si zač?“ namierila pištoľ medzi ligotavé oči.

„Podľa toho, čo presne ťa zaujíma...“

„Odpovedz, dofrasa! Nemám náladu na vytáčky a hádanky.“

„Volajú ma Žitavská Sibyla.“

„Žitavská Sibyla? Ty? Nič smiešnejšie som jakživ nepočula.“

„Len sa smej, ak sa ti žiada. Nevymyslela som si to sama.“

„Ako sa voláš naozaj?“

„Pokrstená som Erzsébet. Alžbeta, ako vravia v týchto končinách.“

„Erža,“ zasmiala sa Ileana syčivo a lepšie sa jej prizrela. Mala najviac dvadsať rokov a na Cigánku bola celkom pekná, žiadne hrubé rysy, škúliace oči ani stopy po chorobách.

„Nie si na vešticu primladá?“

„Aká stará má byť cigánska veštica?“

„Čo ja viem? Staršia.“

„Jasnozrivosť neprichádza s vekom. Nepočula si, že najjasnejšie vízie majú dievčatá, čo sú ešte panny?“

„Ty si panna?“

„Kdeže. Pod' si sadnúť.“

„Načo? Chceš mi veštiť?“

„Ak ma požiadaš...“

„Ani nápad. Nechcem chytiť vši.“

„Nie som všivavá.“

Barónka si odfrkla. „Načo mi je veštba od sprostane, čo ani netušila, že prepadne me jej tábor a pobijeme súkmeňovcov?“

„S predtuchami je to ťažké,“ vzdychla si Erža zvaná Sibyla. „Keby som ustavične videla budúcnosť, všetko čo príde, čoskoro

by som vzala dlhý klinec a vrazila si ho do lebky. Vidiny prichádzajú, len keď ich privolám. Musím sa sústrediť, nadviazať spojenie...“

„A práve dnes si mala voľno. Aká smola!“

Ďalší povzdych. „Mala som svrbenie, že sa niečo stane, ale toto som naozaj...“

„Takže tých vonku sme porúbali kvôli tebe. Lebo si mizerná veštica.“

„Nie. Zomreli, pretože ste vrahovia.“

Ileana vycerila zuby. „To teda sme. Najhorší, akých si stretla. Prečo si neušla s ostatnými?“

„Ani neviem. Niečo ma zadržalo.“

„Čo?“

„Ťažko to pomenovať.“

„Záhadný hlas ti prikázal zostať?“

„Nebol to hlas. Len... čosi vo mne. Také nutkanie.“

„Nebojíš sa, že ťa zabijeme?“

„Už som ti povedala – dnes nezomriem.“

„Ako to môžeš vedieť, keď si dnešok nepredpovedala?“

„Ale videla som svoju smrť. Príde inokedy a na inom mieste.“

Ileana prikročila k stolíku a namierila pištoľ tak zblízka, že sa koniec hlavne takmer dotýkal Cigánkinho nosa.

„Mám sto chutí dokázať ti, že sa mylíš.“

„Verím. Ale nespravíš to.“

Ileana bruškom prsta pohladila spúšť. Cigánka sa na ňu nehybne dívala, ani nežmurkla.

„Pani?“ ozval sa Balčar pod okienkom na boku voza. „Všetko v poriadku?“

„V najlepšom,“ odvetila. „Chodte sa najesť. Nakrmte a napojte kone, nech môžeme čo najskôr vyraziť.“

Muži vonku šuchtali nohami a čosi si hundrali. Žitavská Sibyla čakala. Barónka sklonila pištoľ a posadila sa na stolec oproti nej.

„Šlak ťa trafil. Tak dobre, vyvešti mi. Kde máš kryštálovú guľu?“

„Načo by mi bola?“

„Z čoho teda veštiš? Karty, kuracie vnútornosti, krv vo vode...“

„To sú len pomôcky. Všetko, čo potrebujem, je tu,“ dotkla sa ukazovákom sluchy, „a tu,“ položila si dlaň na srdce.

„Ako povieš. Tak začni. Netreba budúcnosť, stačí, ak uhádneš, kto som.“

„Viem, kto si, už som o tebe počula. Sedmohradská Vlčica.“

„Jasné. Tak skús niečo, čo nevie každý druhý.“

„Podaj mi ruku.“

„Aha, takže veštenie z ruky.“

„Len chmuľo môže veriť, že čiary na dlani určujú ľudský osud. Potrebujem sa ťa dotknúť.“

Ileana po krátkom váhaní vystrela k Cigánke ľavú ruku. Pravou stále držala pištoľ opretú o hranu stola.

„Ale varujem ťa...“

„Neboj sa, nemám svrab. Ani inú chorobu. Okrem toho,“ Erža zvaná Sibyla chytila barónkinu ruku a privrela oči, „ty sa nákazy báť nemusíš. Nezomrieš na chorobu.“

„A ako teda?“

Cigánka sa zhlboka nadýchla a pomaly vyfúkla. Chvíľu sedela pokojne, potom sa jej dych náhle zrýchlil. Prudko otvorila oči, pustila ruku druhej ženy a trochu sa odtiahla.

„Čo je?“ zaškerila sa Ileana.

„Ty si... sídli v tebe démon.“

„Aj to vie každý druhý. Musíš sa snažiť viac.“

„Nie, toto o tebe nevedia. Preslávila si sa ukrutnosťami, máš na rukách krv mužov, žien i detí. Zabíjaš bez výčitiek svedomia, dokonca s potešením. Ale toto... je iné. Naozaj je v tebe démon. Pila si vlčie mlieko, aby si porodila mužského následníka. O dieťa si aj tak prišla, lebo ti ublížili. To všetko v tebe niečo prebudilo. Niečo... diabolské.“

„Len verklíkuješ chýry, ktoré o mne kolujú. Že som vlkolak, striga, moroika, že ma poslúchajú nočné šelmy. Strácam s tebou čas. Nie si žiadna Sibyla, len obyčajná Erža, prešibaná šarlatánka, aká žije v každom cigánskom tábore. Skús to ešte raz. Ale varujem ťa, ak ma mieniš ďalej krmiť otrepanými báchorkami, dnešok dopadne inak, než si dúfala.“

Tmavé, a predsa jagavé oči sledovali ruku položenú na čiernom obruse. Ileana významne posunula hlaveň pištole po kraji

stola. Erža sa nadýchla a vzala barónkinu ruku do dlaní. Znovu zavrela oči a sklonila hlavu nad stolík. Dýchala zhlboka.

„Vidím ťa, ako sa zakrádaš mestom,“ začala trochu zachrípnutým hlasom. „Si iná ako dnes. Si to ty, ale zároveň niekto iný...“

„Tomu mám ako rozumieť?“

„Máš tvár iného človeka.“

„Ako sa to dá? Čo som niekomu zoderala kožu z hlavy a pričapila na svoju?“

„Sú v tom čary.“

„Trepíš dve na tri. Čo je to za mesto?“

„Má silné hradby, pred nimi vodnú priekopu. Dve brány. Rovné ulice, čo sa pretínajú na rínku pri dvoch kostoloch...“

„Újvár. Čo tam robím?“

„Schovávaš sa. Máš tajný plán. Potom... príde oheň.“

„Oheň?“

„Prudký, ničivý, nenásytný. Ty si v ňom.“

„Strašíš ma upálením?“ uškrnula sa Ileana. „Nič lepšie si nevymyslíš?“

„Nie je to hranica pre bosorky. Tie plamene... zahynú v nich aj iní. Veľká skaza. Múry pukajú. Muži kričia a umierajú v prišerých bolestiach. A vidím... och, Matka Božia!“

„Čo?“

„Je tam muž, ktorého poznám.“

„Kto je to?“

„Trádino.“

„Čo to znamená?“

„Jazdec. Rytier. Takže je stále nažive. On... už som ho stretla. Liečila som ho, keď ho zabili.“

„Liečila si mŕtveho? Zase trepeš!“

„Iný na jeho mieste by zomrel, ale trádino prežil. Zázrakom. Vstúpila doňho svätá sila.“

Ileana sa prestala usmievat'. „Ako vyzerá? Mladý, starý, tmavý, plavý...“

„Zhruba Kristove roky. Popolavé vlasy a fúzy. Na hlave má jazvu. Sama som tú ranu zažívala.“

Barónka sedela ako obarená. „Vieš jeho meno?“

Cigánska Sibyla otvorila oči.

„Kornel.“

Barónka si vytrhla dľaň z Eržiných rúk a druhou rukou zdvihla pištoľ.

„Čo je to za trik?“ zavrčala. „Odkiaľ vieš, že ho poznám? Bol tu?“

„Nestretla som ho najmenej tri roky.“

„Tak ako môžeš vedieť...“

„Chcela si vyveštiť.“

„Striga cigánska!“

Ženy na seba uprene hľadeli. Ileana bojovala s pokušením stisnúť spúšť.

„Stane sa to,“ precedila cez zuby. „Na Újvár naozaj dopadne oheň. Skaza ako zo Starého zákona.“

„A ty budeš pri tom. Uvidíš to na vlastné oči.“

„Skapem tam?“

„Možno. Ďalej som tvoju budúcnosť nevidela. Všetko sa končí vo veľkom ohni.“

„A čo Báthory? Tiež zatrasie krpcami?“

„To neviem. Musela by som veštiť jemu, aby som to dokázala predpovedať.“

„Nestačí dotknúť sa niečoho, čo mu patrilo?“

„Vari niečo také máš?“

Barónka položila ruku na hlavicu meča, čo jej visel pri ľavom boku.

„Jeho paloš?“ začudovala sa Cigánka. „Ako si k nemu prišla?“

„Ľahko. Už nie je taký hrdina ako kedysi. Zostarol a zoslabol. Vlastne sa čudujem, že je ešte nažive.“ Ileana vytiahla meč z pošvy a buchla ho na stôl.

„Ale žiadne figle!“ pohrozila pištoľou.

Erža sa dívala na meč. Mal rovnú, obojstranne brúsenú čepeľ so žliabkom uprostred. Rukoväť obtočenú strieborným drôtom chránil zložito spletaný kôš. Na jednu stranu z neho vybiehala polovičná záštita. Hlavica mala dva krátke výbežky, takže pripomínala ušatú mačaciu hlavu.

Erža zaraz vedela, že zbraň naozaj patrila kapitánovi. Stačilo sa jej dotknúť. Opäť zavrela oči a obrátila zrak dovnútra, kde sa pred ňou rozprestrela pamäť meča.

Privaly krvi. Útržky bojov, vresk a rámus, vojnové ohavnosti.

„Vidíš jeho budúcnosť?“ naliehala Ileana.

„Nie. Možno trochu. Nejasne. Brodí sa krvou.“

„Na to nemusím byť veštica, aby som ho videla zasvineného od krvi. Dokážeš určiť, kde je práve teraz?“

„Priamo tam,“ zachripela Cigánka.

„Kde?“

„V pevnosti s mohutnými hradbami.“

„Ako sa tam ten skurvysyn dostal? Vidíš dobre? Mal by sa na to opevnenie dívať zvonka. Neskúšaj ma obalamutiť, ty špinavá...“

Barónka zmĺkla. Keď sa na ňu Erža prekvapene pozrela, zistila, že veliteľka žoldnierov zamračene hľadí cez okienko. Niečo ju vyrušilo a znepokojilo.

„Dopekla,“ hlesla, ale hneď sa nadýchla a vybrechla: „Tí skurvenci!“

Veštkyňa sa rýchlo odtiahla dozadu, do prítmia. Ileana na ňu namierila pištoľ, ale hneď si uvedomila, že vonku sa jej tá guľka zide viac. Znovu zlostne zakliala, schmatla zo stola meč a vyletela z voza.

„Idú na nás!“ skríkla. „Čo ich nepočujete, hlucháni?! Kopytá hrmia ako búrka! Do zbrane!“

Erža sa vysúkala spoza stola a vyzrela cez okienko. Zberba pri ohnisku sa zmätene rozhliadala. Tí duchaprítomnejší odhadzovali hrnčeky a lyžice a vyťahovali šable a bambitky. Síce stále netušili, čo je dôvod poplachu, ale už sa naučili, že dravčím zmyslom veliteľky radno veriť.

Vzápätí to začula aj Eržika.

Dunenie sa rýchlo blížilo a prechádzalo do citeľného chvenia.

Ileana utekala k strečkujúcim koňom.

„Do sediel, chumaj! Švihom, ak sa chcete dožiť večera!“

Potkýnali sa za ňou, no bolo neskoro. Západne od tábora zapraskali výstrely. Eržika sa pri okienku naklonila, aby tam dovidela. Za riedkymi brezami sa mihli siluety jazdcov. Blížili sa z rovnakého smeru ako predtým barónkina kompánia, tým istým útočným galopom.

Osud je pomstychtivá suka.

Žoldnieri sa štverali na kone, ale tie medzitým zasiahla strelba, zo dve zvieratá s rykom spadli a ostatné zbesneli. Muži padali pod

búšiace kopytá. Viacerí to vzdali a skákali poza bučky a briezky, pričom naverímboha opätovali paľbu.

Výstrely zhustli, roztrúsené rany sa zliali do takmer súvislej salvy. Jedna guľka prederavila stenu voza a prítmie vnútri prebodol lúč svetla.

Eržika Chmurová zjajkla a vrhla sa pod stolík, až pri tom strhla čierny obrus.

Stepan Dmitrijevič Voronin na kraji tábora spomalil, aby mohol namieriť. Koncom dlhej hlavne našiel lotra, ktorému sa horko-ťažko podarilo vyštverať na zjančeného koňa. Kozák prižmúril oko a vystrelil. Guľka zasiahla chlapa zboku do brady a rozmetala mu čelusť – zo sedla sa skydol s krvavým blábotom.

Voronin si naučeným pohybom hodil ešte dymiacu pušku na chrbát, tasil šašku a vklusal do tábora. Ladne zakrivená čepeľ kozáckej šable sa zatočila a zaspievala. On s ňou:

„*Čornyj voron, čornyj voron!*“

Cítil sa ako znovuzrodený. Stačilo pár dní odpočinku v pevnosti Veľké Šurany a slabosť zo zranenia tureckou kopijou pominula. Iste, Juliana Beličová, ktorá si kurírovanie kozáka vzala za poslanie, mu štavnato vynadala za úmysel sadnúť na koňa a pridať sa k trestnej výprave. Nepochodila. Len čo začul, že statky a menšie dediny v povodí Žitavy drancuje svorka Ileany Rónayovej, už sa nijako nedal odhovoriť. Vlčica mala uňho na rováši pekných pár zárezov. Posledný súvisel s tým, že zajala a nedajbože aj zamordovala Voroninovho verného druhu Kornela Báthoryho.

Z rovnakých pohnútok sa k výprave túžil pridať Michal Báthory. To však Voronin zmietol zo stola; aj napriek tomu, že junákovi ťahalo na pätnásť a vzrastom pomaly dobiehal vysokého kozáka.

„Keď som sa lúčil s tvojím otcom, dal som mu slovo, že ťa udržím nažive. Že nedovolím, aby si sa svojhlavo vrhal do nebezpečenstiev.“

„Bol som tam,“ mračil sa Michal, „a nič také medzi vami nezažnelo.“

„Dobre, možno to nikto nevyslovil, ale sú veci, ktoré si chlapi povedia aj bez zbytočných rečí. Prisahal som v duchu, to stačí. Nepôjdeš. Tvojou úlohou je chrániť Julianu, kým sme ja a jej brat preč.“

„Takto otcovia chlácholia synov, keď ich nechcú zobrať na lov alebo dobrodružnú cestu,“ šomral mládenec. „*Budeš doma strážiť mamu. Vážne mi toto vešiaš na nos? Také drísty!*“

„Možno, ale aj tak daj na ňu pozor. Pekná žena v pevnosti plnej husárov, hajdúchov, žoldnierov a kadejakých utečencov... naisto sú medzi nimi pochybné živly, rozumieme si, molodec?“

„Drístanie!“

Výpravu viedol rytier Tomáš Urban, Julianin brat, po meči posledný potomok zemianskeho rodu z rovín na ľavom brehu Nitry. On jediný sa zachránil, keď urbanovský dvorec prepadli a vypálili hrdlorezi v tureckých službách. Aj v ňom vrela túžba po odplate. Preto do tábora pri Žitave vtrhol medzi prvými, hodný kus pred Voroninom. Najprv vypálil z karabíny (zasiahnutý chlap ako kúzlom zmizol zo sedla, zostala po ňom len krvavá hmla) a hneď nato s bojovným výkrikom tasil šablú.

„Bite ich, bratia v Kristovi! Poturčenec horší Turka, žiadne zľutovanie!“

Príval husárov však zahatali splašené kone. Kým sa cez tú erdžiacu haravaru predrali, žoldnierska zberba sa zhrčila do húfu. Huriavk a lomoz pretínali rozkazy samotnej Vlčice. Muži zdvihli zbrane najrôznejších kalibrov.

„Pripravte sa!“ vyštekla Ileana a pritisla si k plecu pažbu pušky. „Na môj povel!“

Šurianski husári sa proti nim konečne vyrútili, v rukách šable, sekery a bojové čakany.

„Pál!“

Pušky a bambitky zahrmeli. Olovo plieskalo do konského i ľudského svalstva, rinčalo na pancieroch. Niekoľko jazdcov spadlo, ostatní však udreli na kompániu a nabrúsené železo zatancovalo na hlavách pešiakov. Jeden kôň vo víre iskier prebehol cez ohnisko a zhodil kotol; zvyšky cigánskej večere šplechli do pahreby a bojisko zastrel dym a para.

Voronin rušal okrajom lesa. Šaška nedočkavo rezala vzduch a hľadala, do čoho sa zahryznúť. Za kozákom sa valili ďalší ozbrojenci, rôznorodo odetí dobrovoľníci z Veľkých Šurian. Na Urbanov rozkaz útočili po krídlach, kľučkovali pomedzi stromy a snažili sa nepriateľom odrezať ústupové cesty.

Zo zmätku vľavo od kozáka sa vyrútil chlap ako hora. V brunátej násilníckej tvári sa zablykli zlé oči, ruka podobná skôr labe švihla čakanom. Voronin nemotorne udrel šaškou doľava, ponad konskú šiju. Boh stál pri ňom – štíhla čepeľ cvengla rovno do hlavice čakana a zrazila strašidelný bodec nabok.

Kozák mykol uzdou k útočníkovi; kôň vrazil do ozruty plec. Chlap sa zapotácal a spadol na zadok. Voronin frkajúceho tátoša rýchlo otočil – jeho protivník sa akurát pozviechal. Kozák ho bez zaváhania sekol odzadu.

Surovec zmeravel. Kliatby sa zmenili na chrčanie z dokorán otvorených úst. Oči sa obrátili stĺpkom, zdanlivo v snahe pozrieť sa na čepeľ, čo na piaď trčala z čela.

Voronin vykmasol šašku z lebky. Zo záseku vytryskla červená riava. Žoldnierovi sa podlomili kolena.

„Černek!“ skríkol akýsi rabiát so zjazvenou tvárou a rozbehol sa k Voroninovi, šabľa nad hlavou. Kozák zdvihol šašku a bojovne vykrikoval na znamenie, že prijíma výzvu, no zrazu pomedzi nich precválal jeden zo šurianskych husárov a mávol sekerou na dlhom porisku. Keď Voronin znovu uvidel zjazveného chlapa, ten už na zemi kopal nohami a z tváre mu cirkala krv.

Kozák sklamane zahrešil.

Tomáš Urban ležal v tráve a lapal po dychu. Okolo neho dupali kopytá i nohy v čižmách, lietali guče hliny aj uhlíky z rozdupaného ohniska. Pokúsil sa zdvihnúť na ľavej ruke, aby sa pravou mohol načiahnúť za spadnutou šablou, ale bolesť ho zrazila naspäť. Pred očami sa mu zatmelo, takmer omdlel.

Bodaj to čerti uchytíli!

Kyrus ho dusil. Pravačkou si zašmátral po hrudnom pláte s reliéfom ľavej hlavy. Na kraji kovového goliera nahmatal preliačinu.